

**Lausunto 07/2025, joka koskee asetuksen (EU) 2016/679 nojalla
annettua Euroopan komission ehdotusta
täytäntöönpanopäätökseksi henkilötietojen suojan
riittävydestä Euroopan patenttijärjestössä**

Annettu 5. toukokuuta 2025

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Tiivistelmä

Euroopan komissio aloitti 4. maaliskuuta 2025 menettelyn, jossa on tarkoitus hyväksyä sen ehdotus täytäntöönpanopäätökseksi, jäljempänä 'päätoisehdotus', Euroopan patenttijärjestön, jäljempänä 'patenttijärjestö', tarjoaman henkilötietojen suojan riittävydestä¹.

Euroopan komissio pyysi 5. maaliskuuta 2025 lausuntoa Euroopan tietosuojaneuvostolta, jäljempänä 'tietosuojaneuvosto'. Tietosuojaneuvosto on arvioinut patenttijärjestön tarjoaman suojan riittävyttä tarkastelemalla itse päätösehdoista sekä analysoimalla saatavissa olevia, Euroopan komission toimittamia asiakirjoja.

Euroopan tietosuojaneuvosto keskittyi Euroopan patenttijärjestöön sovellettavan oikeudellisen kehyksen ja tietosuojasääntöjen arviointiin sekä yksilöiden käytettävissä Euroopan talousalueella, jäljempänä 'ETA', oleviin oikeussuojakeinoihin, sekä viranomaisten pääsyyn ETA-alueelta patenttijärjestölle siirrettyihin henkilötietoihin.

Euroopan tietosuojaneuvosto arvioi myös, ovatko patenttijärjestön oikeudellisessa kehyksessä säädetyt suojatoimet käytössä ja ovatko ne tehokkaita. Se keskittyi arvioinnissaan erityisesti valvontaan ja täytäntöönpanoon ja otti siinä huomioon kansainvälisten järjestöjen erityispiirteet.

Tietosuojaneuvosto on käyttänyt tämän työn pääasiallisena viitteenä 29 artiklan mukaisen työryhmän Tietosuojan riittävyden viitearvoja².

Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että patenttijärjestön tietosuojakehyksessä on useita yhtäläisyyksiä Euroopan unionin tietosuojakehyksen kanssa, muun muassa tietosuojaa koskevien oikeuksien ja periaatteiden osalta.

Se on myös todennut, että tiettyjä näkökohtia pitäisi selventää entisestään, ja Euroopan komission olisi seurattava niitä tiiviisti.

Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota erityisesti selventämään, että patenttijärjestön käyttöön ottaman tietosuojan hallintorakenteen yhteydessä rekisterinpitäjä (eli Euroopan patenttinvirasto) on edelleen se taho, joka on viime kädessä vastuussa tietosuojasääntöjen rikkomisesta.

Edelleen siirtojen osalta tietosuojaneuvosto huomauttaa, että vaatimusta siitä, että tietosuojan tasoa ei saa heikentää, ei ole nimenomaan mainittu, kun henkilötietoja niin sanotusti välitetään patenttijärjestön sopimusvaltioiden viranomaisille. Tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään tätä kohtaa ja erityisesti sovellettavia suojatoimia, kun henkilötietoja välitetään patentin myöntämismenettelyn nimenomaisessa yhteydessä.

Koska tietosuojavastaavan ja tietosuojalautakunnan välillä on tiivis yhteys ja tutkinta- ja tarkastusvaltuudet sekä korjaavat valtuudet ovat tärkeitä, tietosuojaneuvosto suosittelee komissiota selventämään edelleen niiden välistä vuorovaikutusta erityisesti tutkinta- ja tarkastusvaltuuksien sekä korjaavien valtuuksien käytön osalta. Se kehottaa myös selventämään tietosuojavastaavan roolia rekisteröityjen pyyntöjen käsittelyssä ja sen roolia tietosuojalautakunnassa mahdollisesti käytävässä valitusmenettelyssä. Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että tietosuojalautakunnan valitusmenettelyn yhteydessä antamat (perustellut) lausunnot eivät ole edelleenkään sitovia, ja kehottaa komissiota

¹ Lehdistö tiedote https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_25_613.

² 29 artiklan mukainen työryhmä, WP 254 rev.01, annettu 28. marraskuuta 2017 ja viimeksi tietosuojaneuvoston tarkistama ja hyväksymä 6. helmikuuta 2018.

tarkistamaan ja varmistamaan, että tietosuojalautakunnan valtuudet ovat tässä yhteydessä sitovia, sekä arvioimaan, voitaisiinko tätä varten säätää muista suojoimista.

Tietosuojaneuvosto on myös analysoinut patenttijärjestön oikeudellista kehystä, mitä tulee viranomaisten pääsyyn unionista patenttijärjestölle siirrettyihin henkilötietoihin ja niiden käyttöön. Tietosuojaneuvosto korostaa, että tässä tapauksessa tehtävä viranomaisen pääsyn arviointi eroaa kolmannen maan tarjoaman suojan tason vastaavasta arvioinnista. Kun tietyissä tilanteissa päätetään kansainvälisen organisaation tarjoaman henkilötietojen suojan riittävydestä, on tarkistettava säännöt, joissa määritetään, miten kyseinen järjestö käsittelee viranomaisten tiedonsaantipyynnöt.

Sopimusvaltioiden osalta patenttijärjestön vapauksia täydennetään yhteistyövelvollisuudella. Tätä varten patenttijärjestö voi luopua lainkäyttövaltaa ja täytäntöönpanoa koskevasta vapaudestaan, jotta se voi vastata viranomaisten tiedonsaantipyynnöihin. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään vielä, erityisesti lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvien pyyntöjen osalta, miten yhteistyövelvoite liittyy koskemattomuuden käsitteeseen. Tietosuojaneuvosto kehottaa tässä yhteydessä komissiota selventämään myös pääjohtajan toimi- ja harkintavaltaa yhteistyöpyynnöstä päätettäessä.

Jos patenttijärjestö päättää noudattaa sopimusvaltion esittämää tiedonsaantipyynnötä, sovelletaan tietojen välittämistä koskevia vaatimuksia. Näitä sääntöjä sovelletaan kaikkiin sopimusvaltioihin riippumatta siitä, onko sopimusvaltio ETA:n jäsenvaltio vai voidaanko sitä pitää kolmantena maana EU:n tietosuojalainsäädännön näkökulmasta. Tietosuojaneuvosto korostaa, että yleisen tietosuojasetuksen V luvun vaatimuksia on käsiteltävä riittävästi siltä osin kuin ne ovat tarpeen olennaisen vastaavuuden osoittamiseksi, ja kehottaa komissiota selventämään, mitä suojoimiam tällaisissa tapauksissa sovelletaan.

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	5
1.1	Euroopan patenttijärjestön rakenne ja tietosuojakehys	5
1.2	Kansainvälisten järjestöjen erityispiirteet.....	6
1.3	Euroopan patenttijärjestön erioikeudet ja vapaudet	7
1.4	Euroopan patenttijärjestön tietosuojahallinto	7
2.	YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKÖHDAT	8
2.1	Sisältöä koskevat periaatteet.....	8
2.1.1	Käsitteet	8
2.1.2	Tietosuojaperiaatteet.....	8
2.2	Yksilön oikeudet	9
2.3	Tietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset	10
2.3.1	Henkilötietojen välittäminen	11
2.4	Menettely- ja valvontatavat.....	12
2.4.1	Tietosuojavastaava ja tietosuojalautakunta	13
2.4.2	Tutkintavaltuudet ja korjaavat valtuudet	14
2.4.3	Valitusmenettely tietosuojalautakunnassa	16
2.4.4	Oikeussuojakeinot ja välimiesmenettely	16
3.	VIRANOMAISTEN PÄÄSY UNIONISTA EUROOPAN PATENTTIJÄRJESTÖÖN SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIN JA NÄIDEN TIETOJEN KÄYTTÖ	18
3.1	Euroopan patenttijärjestön käsittelemät viranomaisten pyynnöt saada pääsy henkilötietoihin	18
3.2	Rekisteröityjen oikeuksien rajoittaminen	20
4.	PÄÄTÖSEHDOTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA.....	20

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2016/679/EU, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus', 70 artiklan 1 kohdan s alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen sekä erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6. heinäkuuta 2018 annetulla Euroopan talousalueen sekakomitean päätöksellä nro 154/2018³,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

1. JOHDANTO

1. Yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa vahvistetaan edellytykset henkilötietojen siirroille kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle. Henkilötietoja voidaan siirtää Euroopan komission tekemän tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella (yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artikla) tai, jos tällaista tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä ei ole tehty, jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on toteuttanut asianmukaiset suojatoimet, muun muassa rekisteröidyn täytäntöönpanokelpoiset oikeudet ja oikeussuojakeinot (yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artikla). Jos tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä tai asianmukaisia suojatoimia ei ole, siirto tai siirtojen sarja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle voidaan toteuttaa vain tietyin edellytyksin (yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artikla).
2. Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että tietosuojan riittävyttä koskevilla päätöksillä varmistetaan Euroopan talousalueelta kolmansiin maihin siirrettävien henkilötietojen jatkuva suoja, ja ne ovat luotettava siirtoväline, jolla varmistetaan rekisteröityjen oikeuksien suojaaminen, kun tietoja siirretään Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
3. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti etenkin komission aloitteeseen laatia ensimmäinen tietosuojan riittävyttä koskeva päätös kansainväliselle järjestölle ja korostaa kyseisen päätöksen merkitystä sen osoittamisessa, että kansainvälisten järjestöjen oikeudellinen kehys voidaan tunnustaa riittävän tietosuojan tason takaavaksi yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan mukaisesti.
4. Tietosuojaneuvosto haluaa tässä yhteydessä kannustaa komissiota jatkamaan vuoropuhelua kansainvälisten järjestöjen kanssa kehittääkseen, laajentaakseen ja lisätäkseen tällaisia tietosuojan riittävyttä koskevia päätöksiä kolmansiin maihin liittyvien päätösten ohella.

1.1 Euroopan patenttijärjestön rakenne ja tietosuojakehys

5. Euroopan patenttijärjestön päätoimipaikka on Münchenissä, ja se on Euroopan patenttisopimuksella perustettu hallitustenvälinen järjestö⁴. Sillä on 39 sopimusvaltiota, ja se on oikeushenkilö. Siinä on

³ Viittauksilla "jäsenvaltioihin" tarkoitetaan koko tässä lausunnossa Euroopan talousalueen jäsenvaltioita.

⁴ Päätösehdotuksen johdanto-osan 7 kappale.

kaksi pääelintä: Euroopan patenttivirus, jäljempänä 'patenttivirus', joka toimii toimeenpanevana elimenä, ja hallintoneuvosto, joka käyttää lainsäädäntövaltaa patenttijärjestön puolesta ja huolehtii poliittisista kysymyksistä (Euroopan patenttisopimuksen 33 artikla).

6. Patenttijärjestön päätehtävänä on myöntää eurooppapatentteja, ja patenttivirus hoitaa tätä tehtävää hallintoneuvoston valvonnassa.
7. Pääjohtaja edustaa patenttijärjestöä ja johtaa patenttivirus, johon kuuluu useita osastoja. Pääjohtaja vastaa patenttivirus johtamisesta ja kurinpitoasioista, ja hän on vastuussa hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto koostuu sopimusvaltioiden edustajista, ja se valvoo poliittisia asioita ja patenttivirus toimintaa.
8. Euroopan patenttijärjestö hyväksyi 30. kesäkuuta 2021 tietosuojasäännöt, joilla pannaan täytäntöön palveluasetusten⁵ 1 B ja 32 A artikla ja joita sovelletaan viraston suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn⁶.
9. Tietosuojasääntöjä täydennetään pääjohtajan antamalla välineillä, erityisesti yleiskirjeillä, sisäisillä hallinnollisilla ohjeilla ja päätöksillä (kuten päätös maista ja yhteisöistä, jotka varmistavat riittävän tietosuojan (17.11.2022) ja *yleiskirjeellä nro 420, jolla pannaan täytäntöön rekisteröityjen oikeuksien rajoittamista koskeva tietosuojasääntöjen 25 artikla*. Kaikki nämä välineet ovat oikeudellisesti sitovia⁷.
10. Tietosuojasääntöjä täydennetään lisäksi tietosuojavastaavan antamalla operatiivisilla asiakirjoilla, joissa täsmennetään henkilötietojen käsittelyä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset ja menettelyt (tietosuojasääntöjen 1 artiklan 2 kohdan c alakohta). Tällaiset operatiiviset asiakirjat ovat osa patenttijärjestön tietosuojakehystä ja siten oikeudellisesti sitovia. Ne ovat rekisteröityjen saatavilla patenttijärjestön verkkosivustolla.

1.2 Kansainvälisten järjestöjen erityispiirteet

11. Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 26 kohdan mukaan kansainvälisellä järjestöllä tarkoitetaan *"järjestöä ja sen alaisia elimiä, joihin sovelletaan kansainvälistä julkisoikeutta, tai muuta elintä, joka on perustettu kahden tai useamman maan välisellä sopimuksella tai tällaisen sopimuksen perusteella"*. Kansainvälisen oikeuden mukaan kansainvälisten järjestöjen asema on samanlainen kuin itsenäisten valtioiden. Toiminnallisen koskemattomuuden periaatteen mukaan kansainvälisillä järjestöillä on kuitenkin erioikeuksia ja vapauksia vain siinä määrin kuin se on tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, joita varten ne on perustettu⁸. Näihin erioikeuksiin kuuluvat yleensä vapautukset valtion aineellisesta oikeudesta (esim. vero- ja tullivapautukset). Vapaudet puolestaan ovat vapautuksia oikeudellisesta menettelystä, täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon valvontatoimista.

⁵ Palvelusäännöksillä säännellään patenttijärjestön henkilöstöön liittyviä näkökohtia, muun muassa henkilöstön oikeuksia ja velvollisuuksia. Ks. tältä osin Euroopan patenttisopimuksen 33 artikla. Patenttisopimus on saatavilla seuraavassa osoitteessa: https://link.epo.org/web/EPC_17th_edition_2020_en.pdf.

⁶ Patenttijärjestön hallintoneuvoston suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan hallintoneuvoston tietosuojasääntöjä, kun taas suppean komitean suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan suppean komitean tietosuojasääntöjä. Hallintoneuvoston tietosuojasäännöissä määritellään tietosuojasääntöjen soveltaminen hallintoneuvoston suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn ja suppean komitean tietosuojasäännöissä suppean komitean suorittamaan käsittelyyn sekä tarvittavat muutokset. Euroopan patenttisopimuksen 145 artiklassa selvennetään suppean komitean tehtävää.

⁷ Euroopan patenttisopimuksen 10 artikla, tietosuojasääntöjen 1 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 3 artiklan y alakohta.

⁸ Christopher Kuner: International Organizations and the EU General Data Protection Regulation, University of Cambridge Faculty of Law Legal Studies Legal Studies Research Paper Series, [Paper 20/2018](#).

12. Kansainvälisten järjestöjen erioikeudet ja vapaudet voivat perustua monenvälisiin sopimuksiin, kansainvälisiin sopimuksiin kansainvälisten järjestöjen perustamisesta, päätoimipaikkaa koskeviin sopimuksiin vastaanottavan valtion kanssa sekä kansalliseen lainsäädäntöön. Tavallisesti järjestöjen jäseninä olevat valtiot tunnustavat erioikeudet ja vapaudet, elleivät kolmannet maat ole nimenomaisesti tai epäsuorasti tunnustaneet kansainvälistä järjestöä kansallisessa lainsäädännössä. Vapaus kansallisesta lainkäyttövallasta ei kuitenkaan ole ehdoton, vaan se edellyttää, että yksilöillä on kohtuullisia vaihtoehtoisia keinoja suojella oikeuksiaan tehokkaasti⁹.

1.3 Euroopan patenttijärjestön erioikeudet ja vapaudet

13. Patenttijärjestön erioikeuksista ja vapauksista määrätään *Euroopan patenttijärjestön erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa, jäljempänä 'erioikeuspöytäkirja'*. Se koskee muun muassa patenttijärjestön tiloja (erioikeuspöytäkirjan 1 artikla), arkistojen loukkaamattomuutta (erioikeuspöytäkirjan 2 artikla), toimivaltaa ja täytäntöönpanoa (erioikeuspöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan a alakohhta) sekä patenttijärjestön omaisuutta ja varallisuutta, lukuun ottamatta niitä tapauksia, jotka ovat tilapäisesti välttämättömiä Euroopan patenttijärjestön omistamien tai sen puolesta käytettävien moottoriajoneuvojen onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi (erioikeuspöytäkirjan 3 artiklan 3 kohta), ja verovapautusta (erioikeuspöytäkirjan 4 artikla).
14. Patenttijärjestön vapauksia täydentää patenttijärjestön ja sopimusvaltioiden viranomaisten välinen yhteistyövelvoite, josta säädetään erioikeuspöytäkirjan 20 artiklassa. Lisäksi patenttijärjestön pääjohtajan velvollisuutena on 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti poistaa vapaus, jos hän katsoo, että tällainen vapaus estää tavanomaisen oikeuskäsittelyn ja että vapauden poistaminen on mahdollista haittaamatta järjestön etua.

1.4 Euroopan patenttijärjestön tietosuojahallinto

15. Tietosuojasääntöjen 3 artiklan g alakohdan mukaan Euroopan patenttinvirasto toimii rekisterinpitäjänä¹⁰. Patenttijärjestön tietosuojakehyksessä säädetään rekisterinpitäjän mahdollisuudesta määrittää operatiiviset yksiköt "valtuutetuiksi rekisterinpitäjiksi" (tietosuojasääntöjen 28 artiklan 3 kohta). Tietosuojasääntöjen 3 artiklan h alakohdan mukaan *valtuutetulla rekisterinpitäjällä tarkoitetaan operatiivista yksikköä, jota edustaa sen päällikkö ja joka varmistaa, että kaikki operatiivisessa yksikössä suoritettavat henkilötietoja koskevat käsittelytoimet ovat näiden sääntöjen mukaisia. Yksikköä edustavan henkilön on oltava ylempien tason johtaja, yleensä vähintään osastonjohtaja.*

⁹Waite ja Kennedy, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin v. Saksa, hakemuksen numero 26083/94, tuomio 18.2.1999, 67–73 kohta.

¹⁰Tietosuojasääntöjen 28 artiklassa määrätään tarkemmin rekisterinpitäjänä toimimisesta patenttijärjestössä.

16. Tietosuojaneuvosto huomauttaa, että tämä sisäinen hallintorakenne on yleinen kansainvälisissä järjestöissä¹¹ kansainvälisten järjestöjen koon ja työn luonteen vuoksi. Myös yritykset hyötyvät siitä, että niillä on sisäinen rakenne, joka tukee tietosuojasääntöjen noudattamista¹².
17. Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin, että tietosuojasääntöjen rikkomistapauksissa lopullisen vastuun pitäisi edelleen olla rekisterinpitäjällä (eli patenttivirastolla)¹³. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto pyytää komissiota vielä selventämään tätä kohtaa.

2. YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKÖHDAT

2.1 Sisältöä koskevat periaatteet

18. Tietosuojan riittävyyden viitearvojen luvussa 3 käsitellään niin sanottuja sisältöä koskevia periaatteita, ja siinä viitataan tietosuojan peruskäsitteisiin ja -periaatteisiin. Kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön järjestelmässä on oltava tällaiset peruskäsitteet ja -periaatteet, joilla varmistetaan, että henkilötietojen suojan taso vastaa olennaisilta osin EU:n lainsäädännössä taattua tasoa. Niiden ei tarvitse täysin vastata yleisen tietosuoja-asetuksen terminologiaa, mutta niissä olisi otettava huomioon EU:n tietosuojalainsäädännön käsitteet ja niiden olisi sovittava yhteen näiden käsitteiden kanssa. Tietosuojan riittävyyden viitearvoissa viitataan seuraaviin tärkeisiin käsitteisiin: 'henkilötiedot', 'henkilötietojen käsittely', 'rekisterinpitäjä', 'henkilötietojen käsittelijä', 'vastaanottaja' ja 'arkaluonteiset tiedot'.
19. Tietosuojaneuvosto pitää myönteisenä, että yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa koskevat oikeudet tunnustetaan tietosuojasäännöissä perusoikeuksiksi.

2.1.1 Käsitteet

20. Tietosuojaneuvosto toteaa, että patenttijärjestön tietosuojakehyksessä käytetty terminologia on yhdenmukainen EU:n tietosuojakehyksen terminologian kanssa. Tämä yhdenmukaisuus on myönteistä, ja sille on syytä antaa tunnustusta, vaikka se ei olekaan vastaavuuden edellytys.
21. 'Valtuutetun rekisterinpitäjän' ja 'operatiivisen yksikön' käsitteiden sekä niiden käytännön seurausten osalta tietosuojaneuvosto viittaa edellä olevaan 1.4 kohtaan.

2.1.2 Tietosuojaperiaatteet

22. Tietosuojasääntöjen 4 artiklan 2 kohdassa ja 6 artiklassa esitetyt tietosuojaperiaatteet ovat hyvin samankaltaisia kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa ja 6 artiklan 4 kohdassa säädetty periaatteet. Myös tietosuojasääntöjen 5, 7, 11 ja 12 artiklassa esitetyt tietojenkäsittelyn

¹¹ Esimerkiksi Eurocontrolin tietosuojamääräyksessä viitataan 'sisäisiin rekisterinpitäjiin' <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2024-05/eurocontrol-regulation-personal-data-protection-2024.pdf>; EIP käyttää käsitettä rekisterinpitäjä sekä valtuutetuille rekisterinpitäjille että EIP:lle, mutta tekstissä viitataan usein 'asianomaisiin rekisterinpitäjiin' ja tehdään selväksi, että ne koskevat tiettyä EIP:n yksikköä. Säännöt ovat saatavilla osoitteessa https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220237_data_protection_rules_implementing_eu_regulation_en.pdf.

¹² Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet 07/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuoja-asetuksessa, versio 2.1, annettu 7.7.2021.

¹³ Ks. edellinen alaviite, 17 ja 18 kohta.

oikeusperusteet vastaavat yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa esitettyjä oikeusperusteita sekä yleisen tietosuoja-asetuksen 9 ja 10 artiklassa esitettyjä edellytyksiä¹⁴.

23. Tietosuojasääntöjen 11 artiklan 2 kohdan mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä voidaan käsitellä hyvin samankaltaisin edellytyksin kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa esitetään, lukuun ottamatta tiettyjä patenttijärjestön luonteesta johtuvia tapauksia. Tietosuojasääntöjen 11 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan tällaisia tietoja voidaan esimerkiksi käsitellä, kun se on tarpeen sellaista tiettyä tarkoitusta varten, joka liittyy järjestön virallisen toiminnan harjoittamiseen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan lainmukaiseen käyttöön.
24. Tällaisissa tapauksissa tietosuojasääntöjen 11 artiklan 2 kohdan f alakohdassa säädetään kuitenkin erityisistä toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että erityisten henkilötietoryhmien suojan tasoa ei heikennetä.
25. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen osalta muiden käyttötarkoitusten yhteensopivuus ymmärretään sekä tietosuojasääntöjen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa että 6 artiklassa samalla tavoin kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 6 artiklan 4 kohdassa.
26. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös siihen, että tietosuojasääntöjen 4 artiklan 1 kohtaan on sisällytetty osoitusvelvollisuuden periaate ja toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen velvoitteiden noudattamisen osoittamiseksi. Niitä ovat muun muassa tietojen säilyttäminen (32 artikla), tietoturvaloukkauksista ilmoittamista koskevat velvoitteet (34 artikla), tietosuoja koskevien vaikutusten arviointi (tietosuojasääntöjen 38 artikla) sekä sisäänrakennetun ja oletusarvoisen yksityisyyden suojan sisällyttäminen (tietosuojasääntöjen 27 artiklan 1 ja 2 kohta), jolla varmistetaan myös tietojen minimoinnin ja tarpeellisuuden periaatteiden noudattaminen. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että tällaiset periaatteet ja velvoitteet ovat hyvin samankaltaisia kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetty periaatteet ja velvoitteet.
27. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös siihen, että tietosuojasääntöjen 4 artiklan 1 kohdassa todetaan, että rekisterinpitäjän on aktiivisesti ja jatkuvasti toteutettava toimenpiteitä, joilla varmistetaan henkilötietojen suoja niiden käsittelytoimissa. Näin rekisterinpitäjä on vastuussa tietosuojalainsäädännön noudattamisesta, ja sen on aina osoitettava velvoitteiden noudattaminen rekisteröidyille.

2.2 Yksilön oikeudet

28. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että tietosuojasäännöissä annetaan yksilöille samat oikeudet kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa (12–22 artikla). Ne ovat oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuojasääntöjen 15 artikla), oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuojasääntöjen 19 artikla), oikeus tietojen poistamiseen (tietosuojasääntöjen 20 artikla), oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuojasääntöjen 21 artikla), oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuojasääntöjen 22 artikla), oikeus vastustaa käsittelyä (tietosuojasääntöjen 23 artikla) ja oikeus olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (tietosuojasääntöjen 24 artikla). Myös oikeus saada tietoa rekisteröidyn oikeuksien rajoittamisesta (yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 2 kohdan h alakohta) tunnustetaan patenttijärjestön pääjohtajan antaman yleiskirjeen nro 420 7 artiklassa.

¹⁴ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 26–29 kappale.

29. Yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklaa vastaavasti myös tietosuojasääntöjen 25 artiklassa todetaan, että tietyillä patenttijärjestön oikeudelliseen kehukseen kuuluvilla säännöksillä voidaan rajoittaa tietosuojasääntöjen 18–25 artiklassa esitettyjen oikeuksien soveltamista. Siinä säädetään myös vähimmäissisällöstä, joka rajoituksia koskeissa toimenpiteissä olisi oltava. Tällainen vähimmäissisältö vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa edellytettyä sisältöä. Myös kaikki arvioinnit siitä, tarvitaanko rajoitusta, on dokumentoitava asianmukaisesti.
30. Patenttijärjestö on tähän mennessä pannut tätä säännöstä täytäntöön yleiskirjeellä nro 420, jossa selvennetään, mitä oikeuksia voidaan rajoittaa ja mitä tavoitteita varten. Siinä selvennetään myös, että rajoituksen on oltava väliaikainen ja että rekisterinpitäjän on määritettävä, sovelletaanko rajoitusta. Se riippuu merkityksellisistä olosuhteista. Rekisterinpitäjän on tällöin tehtävä tapauskohtainen tarpeellisuus- ja suhteellisuustesti, joka on dokumentoitava ja annettava tiedoksi patenttijärjestön tietosuojavastaavalle. Tietosuojavastaavalla on valtuudet pyytää rajoituksen uudelleentarkastelua, ja rekisterinpitäjän on ilmoitettava uudelleentarkastelun tuloksesta kirjallisesti.
31. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että tietosuojasääntöjen 25 artiklan 2 ja 4 kohdan sekä yleiskirjeen nro 420 7 artiklan mukaan rekisteröidyille on ilmoitettava rajoituksista, paitsi jos se poistaisi rajoituksen vaikutuksen (yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan ja EU:n tietosuoja-asetuksen 25 artiklan mukaisesti). Rekisteröidyille on myös ilmoitettava heidän oikeudestaan pyytää neuvoa tietosuojavastaavalta rajoitusten riitauttamiseksi sekä heidän tietosuojasääntöjen 49 ja 50 artiklan mukaisista oikeuksistaan (tietosuojasääntöjen 25 artiklan 3 kohdan b alakohta). Tietosuojaneuvosto pitää tässä yhteydessä myönteisenä sitä, että tiedot rekisteröityjen oikeuksien rajoituksista ovat saatavilla patenttijärjestön verkkosivustolla yleiskirjeen nro 420 7 artiklan mukaisesti.
32. Tietosuojaneuvosto huomauttaa myös, että patenttijärjestön tehtävien vuoksi rekisteröityjen oikeuksille on asetettu useita rajoituksia. Patenttijärjestöllä on esimerkiksi velvollisuus pitää Euroopan patenttirekisteriä, jossa julkaistaan tiettyjä lakisääteisesti määriteltyjä henkilötietoja. Myös oikeutta tietojen oikaisemiseen ja poistamiseen on rajoitettu: patenttijärjestö ei voi määrätä patentin myöntämismenettelyssä käytettävien asiakirjojen sisältämien tietojen – myös henkilötietojen – oikaisemisesta (esimerkiksi virallisiin ja oikeudellisiin menettelyihin kuuluvien asiakirjojen, kuten vaatimuslausunnon tai vastineeksi annettavan lausunnon), ja patenttijärjestön on noudatettava tiettyjä patentin myöntämismenettelyssä käytettäviä asiakirjoja koskevia säilytysaikoja ja julkaisuvaatimuksia (Euroopan patenttisopimuksen 129 artiklan a alakohta).
33. Tietosuojaneuvosto toteaa, että patenttijärjestön rekisteröityjen oikeuksille asettamat rajoitukset rajoittuvat siihen, mikä on ehdottoman tarpeellista ja oikeasuhteista patentin myöntämismenettelyn moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Näin kunnioitetaan rekisteröityjen perusoikeuksien ja -vapauden perusolemusta sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa, jäljempänä 'ihmisoikeussopimus', vahvistettuja tarpeellisuus- ja suhteellisuusvaatimuksia.

2.3 Tietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset

34. Yleistä tietosuoja-asetusta koskevilla Tietosuojan riittävyden viitearvioissa selvennetään, että tietojen edelleen siirtäminen ei saa heikentää luonnollisten henkilöiden, joiden henkilötietoja siirretään tietosuojan tason riittävyttä koskevan päätöksen nojalla, suojan tasoa, ja sen vuoksi "[alkuperäisen tiedonsiirron vastaanottajalle] olisi myönnettävä lupa henkilötietojen edelleen siirtämiseen vain, jos myös seuraava vastaanottaja (eli edelleen siirrettävien tietojen vastaanottaja) on velvollinen noudattamaan sääntöjä (myös sopimussääntöjä), joilla taataan riittävä tietosuojan taso, ja

jos hän noudattaa asiaa koskevia ohjeita käsitellessään henkilötietoja rekisterinpitäjän puolesta”¹⁵. Vaikka tietosuojasäännöissä erotetaan toisistaan niin sanotut henkilötietojen välitykset ja henkilötietojen siirrot ja niissä säädetään näitä kahta tiedonsiirron luokkaa koskevista erilaisista säännöistä¹⁶, tietosuojaneuvosto korostaa, että vaatimusta siitä, että suojan tasoa ei saa heikentää, sovelletaan kaikkiin EU:sta siirrettyjen henkilötietojen edelleen siirtoihin riippumatta käytetystä terminologiasta.

35. Tietosuojaneuvosto toteaa, että ’henkilötietojen siirtoihin’ (sellaisina kuin ne on määritelty tietosuojasääntöjen 3 artiklan t alakohdassa) sovelletaan hyvin samankaltaisia sääntöjä kuin yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa, jotta voidaan varmistaa, että tietosuojasäännöissä taattua suojan tasoa ei heikennetä (tietosuojasääntöjen 9 ja 10 artikla).
36. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti tähän tiiviiseen yhdenmukaistamiseen yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun kanssa ja panee tyytyväisenä merkille tietosuojavastaavan siirtoa koskevilla ohjeilla olevan viittauksen tietosuojaneuvoston ohjeisiin ja unionin kehyksessä tapahtuvaan kehitykseen¹⁷.
37. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto on keskittynyt arvioinnissaan sääntöihin, joita sovelletaan toiseen tietosuojasääntöjen mukaiseen siirtojen luokkaan eli ’henkilötietojen välittämiseen’.

2.3.1 Henkilötietojen välittäminen

38. Tietosuojasääntöjen 3 artiklan s alakohdan mukaan ’henkilötietojen välittämisellä’ tarkoitetaan *henkilötietojen luovuttamista, levittämistä tai muuta saataville asettamista, myös niihin pääsyn myöntämistä, Euroopan patenttijärjestön kuuluvalla osapuolella tai Euroopan patenttisopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalliselle teollisoikeuksien virastolle tai muulle viranomaiselle 8 artiklassa määrätyin edellytyksin*.
39. Tietosuojasääntöjen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, että henkilötietoja voidaan välittää patenttijärjestön sopimusvaltion viranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen kyseisen viranomaisen tehtävien suorittamiseksi ja jos tietojen välittäminen on yhdenmukaista Euroopan patenttijärjestön tehtävien ja toiminnan kanssa¹⁸. Tietosuojasääntöjen 8 artiklan 2 kohdassa sallitaan henkilötietojen välittäminen patenttijärjestön sopimusvaltion kansalliseen teollisoikeuksien virastoon, jos tiedot ovat tarpeen vastaanottajan toimivaltaan kuuluvien tehtävien suorittamiseksi ja jos sen virallisen toimivallan käyttäminen ja henkilötietojen käsittely ovat tarpeen patenttijärjestön virallisen toiminnan harjoittamisessa tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan lainmukaisessa käytössä. Tähän kuuluu myös patenttijärjestön hallinnon ja toiminnan kannalta välttämätön käsittely. Tällainen tietojen välittäminen toteutetaan Euroopan patenttisopimuksen ja patenttiyhteistyösopimuksen mukaisen patenttien myöntämismenettelyn yhteydessä¹⁹.

¹⁵ 29 artiklan mukainen työryhmä, WP 254 rev. 01, annettu 28. marraskuuta 2017 ja viimeksi tietosuojaneuvoston tarkistama ja hyväksymä 6. helmikuuta 2018, 3 luku, 9 kohta.

¹⁶ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 62–72 kappale.

¹⁷ [Patenttijärjestön suorittama henkilötietojen välittäminen ja siirtäminen, selittävä huomautus, tammikuun 2024 versio](#), osa 3.2 (s. 9).

¹⁸ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 63 kappale. Tämä voisi koskea yhteistyötä kuulemismenettelyissä, asiantuntijoiden siirtämistä ja lähettämistä sekä patenttijärjestön henkilöstöä koskevien tietojen antamista sosiaalietuuksien, verovelvoitteiden jne. määrittämistä varten.

¹⁹ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 62 kappale, alaviite 165 ja [patenttijärjestön virallinen lehti 2021, A98 – Euroopan patenttijärjestön pääjohtajan 13. joulukuuta 2021 tekemä päätös henkilötietojen käsittelystä patentin myöntämisessä ja siihen liittyvissä menettelyissä](#).

40. Vastaanottajien on osoitettava, että tietojen välittäminen on tarpeen patenttijärjestön ja sopimusvaltion yhteistyövelvoitteista johtuvaa erityistä tarkoitusta varten. Jos tietojen välittäminen saattaa vaikuttaa rekisteröidyn oikeutettuihin etuihin, rekisterinpitäjän on puolestaan osoitettava, että tietojen välittäminen kyseistä erityistä tarkoitusta varten on oikeasuhtaista, kun se on todistettavasti punninnut kilpailevat edut (tietosuojasääntöjen 8 artiklan 3 ja 4 kohta).
41. Jotta tietojen välittämisen välineissä voidaan tarjota asianmukaiset takeet, täytäntöönpanokelpoisiin välineisiin, kuten yhteisymmärryspöytäkirjoihin tai hallinnollisiin järjestelyihin, olisi sisällytettävä erityisiä tietosuojasäännöksiä²⁰. Patenttijärjestön tietosuojavastaava on laatinut yhteisymmärryspöytäkirjoja varten tietosuoja koskevia mallilausekkeita, joissa määrätään muun muassa tietosuojaperiaatteista, kuten käyttötarkoitussidonnaisuudesta, rekisteröityjen oikeuksista sekä riippumattomasta valvonnasta ja asianmukaisista täytäntöönpanon valvontamekanismeista.²¹ Tietosuojaneuvosto arvostaa tällaisten suojatoimien antamista mutta toteaa kuitenkin, että tietojen välittämisessä ei ole erikseen mainittu vaatimusta olla heikentämättä suojan tasoa. Sitä ei ole mainittu tietosuojasääntöjen 8 artiklassa eikä henkilötietojen välittämistä ja siirtämistä koskevassa patenttijärjestön selittävässä huomautuksessa eikä tietosuojan tason riittävyttä koskevassa päätösehdotuksessa. Tietosuojaneuvosto huomauttaa, että tämä vaatimus kuitenkin mainitaan nimenomaisesti siirtojen yhteydessä²², ja pyytää komissiota selventämään tätä kohtaa.
42. Tietosuojaneuvosto on lisäksi ymmärtänyt komission antamien lisäselvennysten perusteella, että vaatimus asianmukaisista takeista tietojen välittämisen välineissä ei koske tapauksia, joissa vastaanottaja on kansallinen teollisoikeuksien virasto. Siksi tietosuojaneuvostolle ei ole täysin selvää, mitä tietosuoja koskevia suojatoimia sovelletaan, kun henkilötietoja välitetään patentin myöntämismenettelyn yhteydessä. Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota selventämään myös tätä kohtaa.

2.4 Menettely- ja valvontatavat

43. Tietosuojan riittävyden viitearvojen²³ ja unionin tuomioistuimen asiaankuuluvan oikeuskäytännön²⁴ mukaan Euroopan unionin mallia olennaisesti vastaavan tietosuojajärjestelmän on täytettävä seuraavat edellytykset: i) Riippumattoman viranomaisen olisi valvottava tietosuojalainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa ja sillä olisi oltava valtuudet tutkia ja toteuttaa toimia ilman ulkopuolista vaikutusta. Tietosuojajärjestelmällä on varmistettava, ii) että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät ovat vastuuvollisia ja tuntevat velvollisuutensa ja että rekisteröidyille tiedotetaan heidän oikeuksistaan. Sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi olisi oltava käytössä tehokkaat seuraamukset ja tarkastusprosessit. iii) Rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden olisi osoitettava velvoitteiden noudattaminen toimenpiteillä, esimerkiksi tietosuoja koskevien vaikutustenarviointien, tietojenkäsittelytoimia koskevien rekisterien ja tietosuojavastaavien nimittämisen avulla. Lisäksi iv) tietosuojajärjestelmän on tarjottava tukea ja apua yksittäisille rekisteröidyille oikeuksiensa käyttämisessä sekä asianmukaiset oikeussuojakeinot

²⁰ [EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note, tammikuun 2024 versio](#), s. 6.

²¹ [Overview of the requirements of the EPO's model data protection clause for Memoranda of Understanding, kesäkuun 2024 versio](#).

²² Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 67 kappale.

²³ 29 artiklan mukainen työryhmä, WP 254 rev. 01, annettu 28. marraskuuta 2017 ja viimeksi tietosuojaneuvoston tarkistama ja hyväksymä 6. helmikuuta 2018, luku 3, osa C.

²⁴ EUT, 6. lokakuuta 2015 annettu tuomio asiassa C-362/14, Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner, jäljempänä 'Schrems'.

44. Tietosuojaneuvosto viittaa ii ja iii alakohdan kattavan vastuuvollisuuden periaatteen osalta edellä olevaan 2.1.2 kohtaan.
45. Seuraavissa kohdissa tietosuojaneuvosto on arvioinnissaan keskittynyt riippumattoman viranomaisen ja asianmukaisten oikeussuojakeinojen olemassaoloon.

- 1.

- 2.

- 2.1

- 2.2

- 2.3

- 2.4

2.4.1 Tietosuojavastaava ja tietosuojalautakunta

46. Patenttijärjestön esittämässä järjestelmässä on kaksi erillistä elintä, jotka vastaavat tietosuojasääntöjen noudattamisen valvonnasta: tietosuojavastaava ja tietosuojalautakunta (palveluasetusten 32 A artikla).
47. Sen lisäksi, että patenttijärjestön tietosuojavastaava täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen tietosuojavastaavan perinteisen tehtävän, hänellä on myös tietosuojasääntöjen 43 artiklan mukaiset tutkintavaltuudet.
48. Tietosuojalautakunnan tehtävänä on varmistaa tietosuojasääntöjen riippumaton, tehokas ja puolueeton valvonta. Rekisteröidyillä on oikeus tehdä valitus tietosuojalautakunnalle, jos he ovat eri mieltä päätöksestä tai jos valtuutettu rekisterinpitäjä on epäsuorasti hylännyt uudelleentarkastelupyynnön (tietosuojasääntöjen 50 artikla).
49. Tämä kaksoisrakenne on perusteltavissa patenttijärjestön luonteella, eikä se ole sinänsä huolestuttava tai ongelmallinen. On kuitenkin tärkeää, että molemmat elimet toimivat täysin riippumattomasti tehokkaan valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamiseksi ja että niillä on kaikki tarvittavat valtuudet tehtäviensä hoitamiseen.
50. Tämän osalta tietosuojaneuvosto on arvioinnissaan keskittynyt valvontaelinten tosiasialiseen riippumattomuuteen ja niiden valtuuksiin. Riippumattomuuden osalta tietosuojaneuvosto pitää myönteisenä paitsi tätä periaatetta tukevaa sanamuotoa asiaa koskeissa artikloissa, myös sitä, että on otettu käyttöön lisäsuojatoimia.
51. Tietosuojaneuvosto on tässä yhteydessä tutkinut tietosuojavastaavan ja tietosuojalautakunnan nimittämistä, erottamista ja eroamista koskevia sääntöjä ja erityisesti vaatimusta siitä, että pääjohtajan on kuultava tietosuojalautakuntaa ennen tietosuojavastaavan mahdollista erottamista tai eroamista.
52. Tietosuojaneuvosto katsoo, että tämä ennakkokuuleminen saattaa turvata tietosuojavastaavan riippumattomuuden, mutta kuulemisen luonne ja vaikutukset ovat edelleen epäselvät. Tietosuojaneuvosto kehottaa siksi komissiota selventämään tätä kohtaa entisestään ja harkitsemaan

tulevien uudelleentarkastelujen yhteydessä sen valvomista, että rekisterinpitäjä ei käytännössä erota tai rankaise tietosuojavastaavaa tämän tehtävien suorittamisen vuoksi.

53. Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojasääntöjen 47 artiklan mukaan tietosuojalautakunnalla on valvova ja neuvoa-antava tehtävä, sillä tietosuojalautakunta neuvoo rekisterinpitäjää ja valtuutettuja rekisterinpitäjiä tietosuojasääntöjen 38 ja 39 artiklan soveltamisessa, antaa tietosuojavaltuutetun irtisanomista koskevia neuvoja tietosuojasääntöjen 48 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja antaa lausunnon 50 artiklan mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä.
54. Tietosuojalautakunnan jäsenten nimittämisestä tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojasääntöjen 48 artiklan 1 kohdan mukaan tietosuojalautakunta koostuu kolmesta ulkopuolisesta tietuoja-alan asiantuntijasta, jotka viraston pääjohtaja nimittää, eli puheenjohtajasta ja kahdesta muusta jäsenestä, joista toinen toimii varapuheenjohtajana. Tietosuojasääntöjen 48 artiklan 2 kohdan mukaan tietosuojalautakunnan puheenjohtajalla, kahdella muulla jäsenellä ja varajäsenillä on oltava oikeusvirkaan vaadittava pätevyys tai heidän on oltava tietuoja-alan ammattilaisia, joilla on todistetusti asiantuntemusta ja kokemusta alalta.
55. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että valvontaelimen jäsenten valintaa koskevat säännöt edellyttävät tietuoja-asiantuntemusta, ja kannustaa komissiota valvomaan, että pätevyytensä perusteella valituilla tietosuojalautakunnan jäsenillä on tarvittava tietuoja-asiantuntemuksen taso, koska se on tärkeää valvontatoiminnon kannalta.

2.4.2 Tutkintavaltuudet ja korjaavat valtuudet

56. Tämän osalta Euroopan unionin tuomioistuin on selventänyt, että valvontaviranomaisten valtuudet ovat välttämättömiä keinoja niiden tehtävien hoitamiseksi, ja niillä olisi oltava erityisesti tutkintavaltuudet, kuten valtuudet kerätä kaikki valvontatehtävänsä suorittamiseksi tarvittavat tiedot, tehokkaat toimintavaltuudet, kuten valtuudet kieltää tietojen käsittely väliaikaisesti tai lopullisesti, tai valtuudet olla asianosaisena oikeudenkäynnissä²⁵.
57. Tietosuojasääntöjen 43 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan tietosuojavastaava voi tehdä tietuojaa koskevia tarkastuksia ja tutkintoja (jotka toteutetaan tietuojaa koskevinä tutkimuksina tai tilapäisinä kyselyinä)²⁶. Tietuojan valvontaa koskevassa muistiossa²⁷ täsmennetään lisää tietosuojasääntöjen 43 artiklaa. Sen mukaan tietosuojavastaava laatii tietosuojalautakuntaa kuultuaan vuotuisen tietuojaa koskevan tarkastussuunnitelman, jäljempänä 'tarkastussuunnitelma', ja toimittaa sen patenttijärjestön pääjohtajalle hyväksyttäväksi. Hyväksytty tarkastussuunnitelma toimitetaan tietosuojalautakunnalle tiedoksi. Tietosuojalautakunta voi milloin tahansa laatia ehdotuksia aloista, joilla viraston olisi tehtävä tietuojaa koskeva tarkastus.
58. Tietosuojasääntöjen 43 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan tietosuojavastaavan on vastattava tietosuojalautakunnan pyyntöön sekä tehtävä yhteistyötä ja neuvoteltava tietosuojalautakunnan

²⁵ EUT, 6. lokakuuta 2015 annettu tuomio asiassa C-362/14, Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner, jäljempänä 'Schrems', 43 kohta.

²⁶ Tietosuojavaltuutetun tutkintavaltuuksia käsitellään tarkemmin asiakirjassa "Data Protection Oversight - How the Data Protection Office conducts DP Audits and DP Inspections", joka on saatavilla patenttijärjestön verkkosivustolla osoitteessa <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

²⁷ "Data Protection Oversight - How the Data Protection Office conducts DP Audits and DP Inspections", saatavilla Euroopan patenttijärjestön verkkosivustolla osoitteessa <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

kanssa lautakunnan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Tietosuojasääntöjen 43 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaan tietosuojavastaavan on helpotettava tietosuojalautakunnan ja viraston välistä yhteistyötä, joka koskee muun muassa tietosuojatutkintoja, valitusten käsittelyä, tietosuojaa koskevia vaikutustenarvioiteja ja ennakkokuulemisiä. Tietosuojavastaavan on myös toimitettava tietosuojalautakunnalle tiedot uusista hallinnollisista toimenpiteistä ja sisäisistä säännöistä, jotka liittyvät henkilötietojen käsittelyyn.

59. Tietosuojavastaava täyttää raportin tehdyistä tutkimuksista ja tarkastuksista. Jos se havaitsee tietosuojasääntöjen noudattamatta jättämistä, raporttiin on sisällytettävä sen havainnot, päätelmät ja suositukset (myös korjaavat toimenpiteet).
60. Tietosuojan valvontaa koskevassa muistiossa todetaan erityisesti, että suosituksiin voi sisältyä rekisterinpitäjää koskevia ennalta ehkäiseviä, lieventäviä tai korjaavia toimenpiteitä, jos sääntöjenvastaisuuksia ilmenee tai vaatimuksia ei noudateta. Tietosuojavastaava voi suositella, että käsittelytoimet saatetaan tietosuojasääntöjen mukaisiksi, että täytetään rekisteröityjen pyynnöt heidän tietosuojasääntöjen mukaisten oikeuksiensa käyttämisestä, ilmoitetaan rekisteröidyille näiden henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, keskeytetään tietty tietojenkäsittelytoimi tai keskeytetään tiedonkulku tietyille vastaanottajille²⁸.
61. Tietosuojan valvontaa koskevan muistion ja viraston pääjohtajan 12.7.2024 tekemän päätöksen²⁹ mukaisesti päätelmistä ja suosituksista voi tulla sitovia (edellyttäen, että tietosuojalautakunta vahvistaa ne), ja rekisterinpitäjän on pantava ne täytäntöön. Tietosuojan valvontaa koskevassa muistiossa täsmennetään tietosuojasääntöjen 43 artiklan 1 kohdan i ja j alakohtaan sisältyviä sääntöjä. Sen mukaan tietosuojalautakunnalla on valtuudet esittää huomioita päätelmistä ja suosituksista sekä pyytää muutoksia, jotka tietosuojavastaavan on pantava täytäntöön. Lisäksi tietosuojavastaavalla on valtuudet käynnistää seurantatarkastuksia tai laajentaa tietosuojaa koskevien tutkimusten soveltamisalaa sekä suositella hallinnollisen tutkinnan käynnistämistä sen määrittämiseksi, tarvitaanko kurinpidollisia tai muita toimenpiteitä.
62. Koska tietosuojavastaavan ja tietosuojalautakunnan välinen yhteys on tiivis ja tutkinta- ja tarkastusvaltuudet sekä korjaavat valtuudet ovat tärkeitä, tietosuojaneuvosto suosittelee, että komissio selvittää edelleen niiden välistä vuorovaikutusta erityisesti tutkinta- ja tarkastusvaltuuksien sekä korjaavien valtuuksien käytön osalta. Se kehottaa myös selvittämään tietosuojavastaavan roolia rekisteröityjen pyyntöjen käsittelyssä (tietosuojasääntöjen 43 artiklan 1 kohdan k alakohta) ja sen mahdollista roolia tietosuojalautakunnassa tietosuojasääntöjen 50 artiklan mukaisesti mahdollisesti käytävässä valitusmenettelyssä. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota erityisesti valvomaan, että käytännössä tehdään selvä ero sen välillä, milloin tietosuojavastaava toimii omissa nimissään (kun hän suorittaa tehtävänsä ja toimii tietosuojavastaavana) ja milloin hän toimii tietosuojalautakunnan puolesta tukeakseen tietosuojalautakuntaa sen valvontatehtävien suorittamisessa. Tämä selkeyttäisi entisestään valvontarakennetta sekä tietosuojavastaavan ja tietosuojalautakunnan tehtäviä.

²⁸ Ks. edellinen alaviite.

²⁹ Tietosuojavastaavan suositusten täytäntöönpanokelpoisuudesta tehty viraston pääjohtajan päätös, jonka tietosuojalautakunta on hyväksynyt tietosuojaa koskevista tarkastuksista ja tutkimuksista annettujen päätelmien yhteydessä, on saatavilla osoitteessa <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-decision-of-the-president-on-enforceability-of-dpo-conclusions-and-recommendations.pdf>.

2.4.3 Valitusmenettely tietosuojalautakunnassa

63. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että rekisteröidyillä on oikeus tehdä valitus tietosuojalautakunnalle, joka käsittelee valituksen tietosuojasääntöjen 50 artiklassa säädetyn menettelyn ja tietosuojasääntöjen liitteessä 1 vahvistetun työjärjestyksen mukaisesti.
64. Valituksen tutkittuaan tietosuojalautakunta antaa rekisterinpitäjälle perustellun lausunnon, jossa se voi suositella korvauksen myöntämistä aineellisista tai aineettomista vahingoista.
65. Tietosuojasääntöjen 50 artiklan 4 kohdan mukaan tietosuojalautakunnan perustellut lausunnot (jäljempänä myös lausunto) eivät sido rekisterinpitäjää, joka voi päättää olla noudattamatta niitä. Tällaisessa tapauksessa rekisterinpitäjän on annettava kirjallinen selvitys. Rekisterinpitäjää pyydetään myös ilmoittamaan rekisteröidylle, valtuutetulle rekisterinpitäjälle ja tapauksen mukaan henkilötietojen käsittelijälle, tietosuojavastaavalle ja tietosuojalautakunnalle lopullisesta päätöksestään ja tietosuojalautakunnan päätelmistä. Rekisteröity voi riitauttaa päätöksen (joka muodostuu tietosuojalautakunnan perustellusta lausunnosta ja rekisterinpitäjän lopullisesta päätöksestä) pyytämällä viraston pääjohtajaa käynnistämään tietosuojasääntöjen 52 artiklassa tarkoitettu välimiesmenettely tai Kansainvälisen työjärjestön hallintotuomioistuimen välityksellä.
66. Tietosuojaneuvoston ohjeiden, Tietosuojan riittävyden viitearvojen ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan valvontaelimellä on sitovat valtuudet, koska se on keskeinen tekijä valvontamekanismin tehokkuuden varmistamisessa.
67. Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojalautakunnan valitusten käsittelyn yhteydessä antamat lausunnot eivät ole sitovia. Vaikka tietosuojavastaavan päätelmistä ja suosituksista voi tulla sitovia tietosuojalautakunnan pyynnöstä mahdollisesti käynnistettyjen tutkimusten ja tarkastusten sekä tietosuojalautakunnan antaman hyväksynnän jälkeen, niitä ei ilmeisesti sovelleta yleisen tietosuojasetuksen 50 artiklan nojalla vireille pantuihin tapauksiin eli rekisteröityjen valituksiin.
68. Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkistamaan ja varmistamaan, että tietosuojalautakunnan valtuudet ovat sitovia tietosuojasääntöjen 50 artiklan mukaisen valitusten käsittelyn yhteydessä, ja arvioimaan, voitaisiinko tätä varten säätää lisäsuojatoimista.
69. Tietosuojaneuvosto suhtautuu kuitenkin myönteisesti siihen, että tietosuojasääntöjen 50 artiklan 6 kohdan mukaisesti rekisterinpitäjän päätöksiin voidaan hakea muutosta, koska rekisteröidyt saavat siitä tarvittavat oikeussuojakeinot ja valvontaelimen päätös voidaan panna täytäntöön sen nojalla.
70. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti niin ikään siihen, että myös tietosuojalautakunta voi suositella korvauksen maksamista aineellisista tai aineettomista vahingoista (tietosuojasääntöjen 50 artiklan 3 kohta).

2.4.4 Oikeussuojakeinot ja välimiesmenettely

71. Tietosuojan riittävyden viitearvojen mukaan rekisteröidylle on taattava tehokkaat oikeussuojakeinot, muun muassa korvaus henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä aiheutuneista vahingoista. Tämä on keskeinen osatekijä, ja siihen on kuuluttava riippumaton sovittelujärjestelmä, jonka puitteissa voidaan tarvittaessa maksaa korvauksia ja määrätä seuraamuksia.
72. Tietosuojaneuvosto toteaa, että patenttijärjestön tietosuojakehyksen mukaan rekisteröidyillä on oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn uudelleentarkastelua valtuutetuilta rekisterinpitäjiltä, jos he katsovat, että tietosuojasääntöjä on rikottu. Tämä on edellytys sille, että valitus voidaan tehdä tietosuojalautakunnalle, joka on riippumaton valvontaelin tietosuojasääntöjen 50 artiklan mukaisesti. Tämä vaatimus on EU:n tietosuojajärjestelmään verrattuna uusi piirre. Se ei kuitenkaan heikennä

patenttijärjestön järjestelmän tarjoaman suojan tasoa, sillä se ei vaikuta rekisteröityjen oikeuksien täytäntöönpanokelpoisuuteen eikä heidän oikeuteensa saada korvausta.

73. Tietosuojasääntöjen 50 artiklan ja 52 artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyt voivat hakea muutosta, jos he eivät ole tyytyväisiä tietosuojasääntöjen 50 artiklan mukaisen menettelyn jälkeen tehtyyn lopulliseen päätökseen. Patenttijärjestön työntekijät voivat hakea päätökseen muutosta Kansainvälisen työjärjestön hallintotuomioistuimelta. Kaikilla muilla rekisteröidyillä on kolme kuukautta aikaa esittää pääjohtajalle välimiesmenettelyä koskeva pyyntö.
74. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti oikeussuojakeinoja koskeviin säännöksiin. Välimiesmenettelyn osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että jos oikeudellisia mekanismeja ei ole käytettävissä esimerkiksi sen vuoksi, että rekisterinpitäjä on kansainvälinen järjestö, on mahdollista säätää vaihtoehtoisista riidanratkaisumekanismeista. Näiden vaihtoehtoisten riitojenratkaisumekanismien on tarjottava rekisteröidylle takeet, jotka vastaavat olennaisilta osin perusoikeuskirjan 47 artiklassa edellytetyjä takeita³⁰. Vaihtoehtoisen mekanismin käyttöönotto ei siis sinänsä aiheuta itse mekanismiin liittyviä ongelmia tai kysymyksiä³¹ edellyttäen, että välimiesmenettely i) takaa riippumattoman ja puolueettoman ratkaisun asianmukaisen oikeudenkäynnin periaatteiden mukaisesti, ii) sitoo rekisterinpitäjää (patenttijärjestöä)³², mahdollistaa iii) korvauksen maksamisen ja iv) seuraamusten määräämisen tarvittaessa.
75. Vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että tehokkaita oikeussuojakeinoja voidaan tarjota ”kohtuullisin vaihtoehtoisin keinoin”, kuten välimiesmenettelyn avulla³³.
76. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että patenttijärjestön oikeudellisessa kehityksessä säädetään i) säännöistä, joilla varmistetaan välimiehen riippumattomuus (tietosuojasääntöjen 52 artiklan 3 kohta), ii) välimiesmenettelyn sitovasta luonteesta (tietosuojasääntöjen 52 artiklan 1 kohta) sekä iii) oikeudesta saada korvausta vahingoista, jotka ovat aiheutuneet tietosuojasääntöjen rikkomisesta (tietosuojasääntöjen 53 artikla), ja iv) seuraamusten määräämisestä tarvittaessa (Euroopan välitystuomioistuimen välimiesmenettelysääntöjen 11 artikla)³⁴.
77. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen myös siihen, että patenttijärjestö vastaa välimiesmenettelyn kustannuksista, mikä täyttää vaatimuksen siitä, että rekisteröityjen oikeuksien täytäntöönpanoa koskevista oikeussuojakeinoista ei saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia³⁵.

³⁰ EUT, 16. heinäkuuta 2020 annettu tuomio asiassa C-311/18, Data Protection Commissioner v. Facebook Ireland Ltd ja Maximillian Schrems, jäljempänä ’Schrems II’, 96 ja 186 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

³¹ 29 artiklan mukainen työryhmä, Tietosuojan riittävyden viitearvot, annettu 28. marraskuuta 2017, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna ja hyväksyttynä 6. helmikuuta 2018; ohjeet 2/2020 asetuksen 2016/679 46 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ja 46 artiklan 3 kohdan b alakohdasta, jotka koskevat henkilötietojen siirtoja ETA-alueen ja sen ulkopuolisten viranomaisten ja julkisten elinten välillä, versio 2.0, hyväksytty 15. joulukuuta 2020, 53 ja 75 kohta.

³² EUT, 6. lokakuuta 2015 annettu tuomio asiassa C-362/14, Maximillian Schrems v. Data Protection Commissioner, jäljempänä ’Schrems’, 41 ja 95 kohta; EUT 16. heinäkuuta 2020 annettu tuomio asiassa C-311/18, Data Protection Commissioner v. Facebook Ireland Ltd ja Maximillian Schrems, jäljempänä ’Schrems II’, 186, 187, 189, 195 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

³³ Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen viides jaosto, päätös, hakemus nro 415/07. Roland Klausecker v. Saksa, on saatavilla osoitteessa <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-151029%22%7D>.

³⁴ Euroopan välitystuomioistuimen välimiesmenettelysäännöt ovat saatavilla seuraavassa osoitteessa: <https://cour-europe-arbitrage.org/arbitration-rules/>.

³⁵ 29 artiklan mukainen työryhmä, WP 254 rev.01, annettu 28. marraskuuta 2017 ja viimeksi tietosuojaneuvoston tarkistama ja hyväksymä 6. helmikuuta 2018, 4 kohta.

3. VIRANOMAISTEN PÄÄSY UNIONISTA EUROOPAN PATENTTIJÄRJESTÖÖN SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIN JA NÄIDEN TIETOJEN KÄYTTÖ

78. Tietosuojaneuvosto korostaa aluksi, että arviointi, joka koskee viranomaisten pääsyä unionista siirrettyihin henkilötietoihin ja niiden käyttöä tässä tapauksessa, on erilainen kuin kolmannen maan tarjoaman suojan tason vastaava arviointi. Sen sijaan, että arvioitaisiin asiaa koskevia kolmansien maiden lakeja ja käytäntöjä, jotka koskevat viranomaisten pääsyä henkilötietoihin, kansainvälisen järjestön henkilötiedoille tarjoaman suojan riittävyyttä koskevaan päätökseen liittyvä tietty tilanne edellyttää niiden sääntöjen arviointia, joissa määritellään, miten kyseinen järjestö käsittelee viranomaisten pyyntöjä saada tutustua henkilötietoihin, myös erityisesti mahdollisuutta tällaisten pyyntöjen epäämiseen ja sitä koskevia sääntöjä. Näin ollen taso, jolla olennaista vastaavuutta arvioidaan, eroaa viranomaisten tietoihin pääsyn osalta aiemmista riittävyyttä koskevista päätöksistä.
79. Tietosuojaneuvosto toteaa lisäksi yleisesti, että komission lisäselvennysten mukaan patenttijärjestö ei ole vielä saanut pyyntöä tietojen saamisesta lainvalvontaa tai kansallista turvallisuutta varten.
80. Se, että patenttijärjestölle ei ole vielä jätetty yhtään pyyntöä lainvalvontaan tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä, merkitsee sitä, että tällaisissa tapauksissa sovellettavia sääntöjä ei ole vielä käytännössä testattu. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi komissiota valvomaan, saako patenttijärjestö tällaisia pyyntöjä jatkossa ja miten asiaankuuluvat säännöt pannaan täytäntöön nimenomaisessa asiayhteydessä. Komissio voisi tutkia erityisesti sitä, miten patenttijärjestön sääntöjä ja vaatimuksia sovelletaan lainvalvonta- ja tiedusteluviranomaisten pyyntöihin. Tämä koskee muun muassa vaatimusta esittää näyttöä siitä, että tietojen välittäminen on tarpeen patenttijärjestön yhteistyövelvoitteesta johtuvaa erityistä tarkoitusta varten (tietosuoja sääntöjen 8 artiklan 3 kohta). Tällaisen näytön perusteella patenttijärjestö puolestaan arvioi, onko tietojen välittäminen tarpeellista ja oikeasuhteista (tietosuoja sääntöjen 8 artiklan 4 kohta)³⁶.

3.1 Euroopan patenttijärjestön käsittelemät viranomaisten pyynnöt saada pääsy henkilötietoihin

81. Päätösehdotuksessa todetaan, että oikeudellinen kehys, jonka nojalla patenttijärjestö arvioi henkilötietoja koskevia viranomaisten pyyntöjä ja vastaa niihin, perustuu erioikeuspöytäkirjaan, henkilötietojen välittämistä ja siirtämistä koskeviin tietosuoja sääntöjen vaatimuksiin sekä kansainväliseen julkisoikeuteen³⁷. Vaikka kehystä sovelletaan yleisesti sekä sopimusvaltioilta että muilta kuin sopimusvaltioilta tuleviin pyyntöihin, nimenomaisilla säännöksillä luodaan erilainen järjestelmä yhtäältä sopimusvaltioiden ja toisaalta muiden kuin sopimusvaltioiden viranomaisten esittämille pyynnöille.
82. Sopimusvaltioiden osalta erioikeuspöytäkirjassa (ks. 14 kohta) vahvistettuja patenttijärjestön vapauksia täydennetään yhteistyövelvoitteella. Eriokeuspöytäkirjan 20 artiklan 1 kohdassa säädetään, että patenttijärjestö *tekee jatkuvasti yhteistyötä sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa asianmukaisen oikeudenkäytön helpottamiseksi, jotta voidaan varmistaa, että poliisimääräyksiä, kansanterveyttä ja työsuojelutarkastuksia koskevia määräyksiä tai muuta vastaavaa kansallista lainsäädäntöä noudatetaan, ja estää tässä pöytäkirjassa säädettyjen*

³⁶ Ks. tietojen välittämistä koskevasta oikeudellisesta kehyksestä myös edellä tämän lausunnon 56 ja 57 kohta.

³⁷ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 96 kappale.

*erioikeuksien, vapauksien ja mahdollisuuksien väärinkäyttö*³⁸. Tätä varten ja erioikeuspöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti patenttijärjestö voi luopua vapaudestaan lainkäyttövallan ja täytäntöönpanon osalta, jotta se voi vastata viranomaisten pyyntöihin saada tutustua asiakirjoihin. Tietosuojaneuvosto toteaa näin ollen, että näyttää todellakin välttämättömältä säätää yhteistyötä sopimusvaltioiden viranomaisten kanssa koskevista mekanismeista. Se voi joissakin tapauksissa jopa palvella rekisteröidyn etuja, esimerkiksi kun on kyse patenttijärjestön henkilöstön sosiaalietuuksista ja vakuutusasioista. Erioikeuspöytäkirjan 20 artiklan 1 kohta herättää kuitenkin kysymyksen erityisesti lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvien pyyntöjen osalta siitä, miten yhteistyövelvoite liittyy vapauden käsitteeseen tai on sen kanssa vuorovaikutuksessa. Komissio on todennut, että patenttijärjestön yhteistyösäännöt on ymmärrettävä osana laajempaa yleistä koskemattomuuden periaatetta, minkä vuoksi patenttijärjestö voisi evätä edellä mainittuja tarkoituksia varten tehdyt pyynnöt riippumatta erioikeuspöytäkirjan 20 artiklan 1 kohdasta. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään edelleen tätä päätöksen kohtaa.

83. Yhteistyöpyynnöstä päättää viraston pääjohtaja, joka, kuten päätösehdotuksessa todetaan, käyttää niin tehdessään harkintavaltaa³⁹. Päätösehdotuksessa viitataan erioikeuspöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan oikeudellisena perusteena organisaation vapauksien pidättämiselle. Siinä ei kuitenkaan selkeästi yksilöidä säännöstä, jonka nojalla pääjohtajalle annetaan asiaan liittyvä harkintavaltaa, eikä esitetä kriteerejä, jotka ohjaavat tämän harkintavallan käyttöä yhteistyöpyyntöä koskevassa päätöksessä. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että erioikeuspöytäkirjan 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti patenttijärjestön pääjohtajan velvollisuutena on poistaa vapaus, jos hän katsoo, että tällainen vapaus estää tavanomaisen oikeuskäsittelyn ja että vapauden poistaminen on mahdollista haittaamatta järjestön etua. Tämä vaatimus herättää lisäkysymyksiä pääjohtajan harkintavallan laajuudesta. Tämän ja edellisen kohdan vuoksi tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään näitä näkökohtia päätöksessä.
84. Jos patenttijärjestö päättää noudattaa sopimusvaltion esittämää tiedonsaantipyyntöä erioikeuspöytäkirjan 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sovelletaan tietojen välittämistä koskevia tietosuojasääntöjen vaatimuksia (ks. 30 kohta ja sitä seuraavat kohdat)⁴⁰. Näitä sääntöjä sovelletaan kaikkiin sopimusvaltioihin riippumatta siitä, onko sopimusvaltio ETA:n jäsenvaltio vai voidaanko sitä pitää kolmantena maana EU:n tietosuojalainsäädännön näkökulmasta. Välittämistä koskevissa säännöissä ei kuitenkaan nimenomaisesti edellytetä, että vastaanottajamaassa taattaisiin siirrettyjen tietojen riittävä suoja toisin kuin patenttijärjestön sopimusvaltioiden ulkopuolisille viranomaisille tekemiä siirtoja koskevassa järjestelmässä⁴¹. Tietosuojaneuvosto haluaa muistuttaa tämän osalta sen yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklaa koskevista ohjeista⁴², joissa täsmennetään, että *kun EU:ssa käsiteltäviä tietoja siirretään tai luovutetaan kolmannen maan viranomaisen suoran pyynnön perusteella, tällaiseen luovutukseen sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta, ja se on V luvussa tarkoitettu siirto. Tämä tarkoittaa, että kuten kaikissa yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa siirroissa, käsittelylle on aina oltava 6 artiklassa tarkoitettu oikeusperuste ja V luvussa tarkoitettu siirtoa koskeva peruste*⁴³. Tietosuojaneuvosto toistaa tämän osalta edellä 41 kohdassa esitetyn selvennyspyyntönsä ja kehottaa komissiota selventämään, mitä suojoitoimia sovelletaan myös

³⁸ Komission toimittamien lisätietojen mukaan patenttijärjestö ei ole tähän mennessä soveltanut erioikeuspöytäkirjan 20 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan mukaista toimivaltaa tehdä yhden tai useamman sopimusvaltion kanssa täydentäviä sopimuksia lainvalvontaan tai kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä.

³⁹ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 97 kappale.

⁴⁰ Ks. edellinen alaviite.

⁴¹ Ks. päätösehdotuksen johdanto-osan 63–65 kappale ja tietosuojasääntöjen 8 artikla.

⁴² Tietosuojaneuvoston ohjeet 02/2024 yleisen tietosuoja-asetuksen 48 artiklasta, hyväksytty 2.12.2024.

⁴³ Ks. edellinen alaviite, 9 kohta.

tiedon välittämiseen, joka perustuu viranomaisten tietoihin pääsyä koskeviin pyyntöihin, erityisesti lainvalvontatarkoituksiin ja kansalliseen turvallisuuteen liittyviin pyyntöihin. Olisi varmistettava, että yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun vaatimuksia käsitellään riittävästi siinä määrin kuin on tarpeen olennaisen vastaavuuden osoittamiseksi, myös silloin, kun kolmansien maiden käsite ei ole täysin yhteneväinen EU:n tietosuojalainsäädännössä ja patenttijärjestön oikeudellisessa kehityksessä⁴⁴.

85. Henkilötietojen välittämistä ja siirtoa koskevassa patenttijärjestön selittävässä huomautuksessa todetaan, että *jotta voidaan antaa asianmukaiset takeet tiedonvälitysvälineissä, täytäntöönpanokelpoisiin välineisiin, kuten yhteisymmärryspöytäkirjoihin tai hallinnollisiin järjestelyihin, olisi sisällytettävä erityisiä tietosuojasäännöksiä*⁴⁵. Tietosuojaneuvosto kuitenkin toteaa, että käytännössä ei ehkä ole mahdollista panna täytäntöön tällaisia välineitä lainvalvontaviranomaisten ja kansallisten turvallisuusvirastojen suhteen. Tietosuojaneuvosto katsoo, että henkilötietojen välittäminen ETA:n ulkopuolisille sopimusvaltioille erityisesti lainvalvontaa ja kansallista turvallisuutta varten vaatisi siksi komissiolta erityistä huomiota.
86. Koska ei ole olemassa oikeudellista välinettä, jolla säänneltäisiin erityisesti muiden kuin sopimusvaltioiden viranomaisten pyyntöjen käsittelyä patenttijärjestössä, sovelletaan tietosuojasääntöjen mukaisia siirtoja koskevia yleisiä sääntöjä, jotka ovat hyvin samankaltaisia kuin yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun säännöt (ks. 35 ja 36 kohta).

3.2 Rekisteröityjen oikeuksien rajoittaminen

87. Tietosuojasääntöjen 25 artiklassa määrätään, että patenttijärjestön oikeudelliseen kehukseen sisältyvillä erityissäännöksillä voidaan yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan vaatimuksia läheisesti vastaavin edellytyksin rajoittaa rekisteröityjen oikeuksien soveltamista (ks. 33 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Viranomaisten pääsyn osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että yleiskirjeeseen nro 420 h sisältyvää rajoitusta voidaan tulkita laeasti, koska siinä viitataan laajasti mahdollisiin tilanteisiin, joissa *tarjotaan apua toimivaltaisille viranomaisille tai vastaanotetaan sitä niiltä, myös patenttijärjestön sopimusvaltioilta ja kansainvälisiltä järjestöiltä*. Vaikka tietosuojaneuvosto tiedostaa, että tämän säännöksen soveltamisala rajoittuu ainoastaan patenttijärjestön henkilöstöön, se kehottaa komissiota valvomaan sen soveltamista käytännössä.

4. PÄÄTÖSEHDOTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA

88. Tietosuojaneuvosto toteaa tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen seurannasta ja uudelleentarkastelusta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”koska kolmannen maan takaama tietosuojan taso voi muuttua, komission asiana on yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklaan perustuvan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen tekemisen jälkeen tarkastaa säännöllisin väliajoin, onko kyseessä olevan kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön takaamasta tietosuojan riittävästä tasosta tehty toteamus edelleen perusteltu tosiasiallisesti ja oikeudellisesti. Tällainen tarkastus on joka tapauksessa tehtävä silloin, kun asiasta herää epäilyksiä”⁴⁶.

⁴⁴ Vaikka tietosuojaneuvosto tiedostaa, että kaikki sopimusvaltiot ovat Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja yleissopimuksen N:o 108 osapuolia, se muistuttaa, että tällaisten asiakirjojen ratifiointi ei itsessään välttämättä tarjoa olennaisilta osin samantasoista suojaa, koska se riippuu erityisesti niiden nimenomaisesta täytäntöönpanosta kussakin maassa.

⁴⁵ [EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note, tammikuun 2024 versio](#), s. 6.

⁴⁶ EUT, 6. lokakuuta 2015 annettu tuomio asiassa C-362/14, Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner, jäljempänä ‘Schrems’, 76 kohta. Ks. myös päätösehdotus, johdanto-osan 105 kappale ja 3 artiklan 5 kohta.

89. Tietosuojaneuvosto katsoo, että seuraavissa säännöllisissä tarkastuksissa on kiinnitettävä erityistä huomiota valvontatehtävään ja erityisesti tutkintavaltuuksien ja korjaavien valtuuksien käyttöön sekä viranomaisten pääsyyn EU:sta patenttijärjestölle siirrettyihin tietoihin. Komission olisi niin ikään tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen valvonnan yhteydessä kiinnitettävä entistä enemmän huomiota tietosuojasääntöjä täydentävien sääntöjen kehitykseen. Näitä ovat muun muassa *Euroopan patenttijärjestön pääjohtajan 12.7.2024 tekemä päätös tietosuojalautakunnan tietosuojatarkastusten ja -tutkimusten yhteydessä hyväksymien tietosuojavastaavan suositusten täytäntöönpanokelpoisuudesta, säännöt tietosuoja koskevasta valvonnasta ja siitä, miten tietosuojavastaava tekee tietosuojatarkastuksia ja -tutkimuksia, ja Euroopan patenttijärjestön suorittamaa henkilötietojen välittämistä ja siirtämistä koskeva selittävä huomautus*, tammikuun 2024 versio.
90. Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojan riittävästä tasosta tehtyä toteamusta tarkastellaan uudelleen vähintään joka neljäs vuosi yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
91. Koska tietosuojaneuvosto ja sen edustajat osallistuvat käytännössä tulevien säännöllisten tarkastelujen valmisteluun ja toteuttamiseen, tietosuojaneuvosto painottaa edelleen, että kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, myös kirjeenvaihto, olisi jaettava tietosuojaneuvostolle kirjallisesti riittävän ajoissa ennen uudelleentarkasteluja.
92. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että päätösehdotuksessa määrätään tietosuojaneuvoston osallistumisesta komission ja patenttijärjestön väliseen kokoukseen, jossa käsitellään tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen toimivuutta.

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Anu Talus)